

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. Institutio Ecclesiarum Collegiatarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

episcopum Maurolyus verò in Galliam delatum, & Avenione episcopum constitutum Canonicos regulares introduxisse. Verùm hæc incerta, & extra propositum sunt. Legi potest *Crusenius in Monastico Ordinis S. August. & Gabr. Pennottus de ebd. arg. Azor Tom. 1. l. 12. c. 22.* Nos in sequentibus nõ nisi de Sæcularibus Canonicis agemus, quem ordinem primò ab Apostolis institutum, & progressu temporis labantem à S. Augustino Regulâ formatum, & firmatum credunt magni nominis auctores apud *Azorium l. cit. Q. 1.*

§. II.

De institutione Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum.

I. Cathedralis ecclesia à Cathedra nomen habet, quia in eâ considerare, & populũ docere episcopus debet, & quamvis eadem revera Collegiata sit, distinctionis causâ tamen non Cathedralis ita appellatur, nimirum à coeligendo, vel quia collecti in unum constituunt communio, nem quãdam ecclesiasticam. Dignoscitur autem ex eo, quod habet sigillum commune & arcam, ex qua fructus dividantur communiter, & ad sonum Campanæ arbitrio Decani, vel alicuius Superioris conveniunt. Ad id numerus ternarius personarum sufficere censetur. *Felinus in c. in nostra de rescript. n. 74. Oldrad. Consil. 281 Azor II. l. 9. c. 3. Mosconius l. 1. Par. 1 c. 16.*

II. Nihilominus Ecclesiæ titulus cum absque adiectione aut expressione alicuius Sancti auditur, per antonomasiam de solâ Cathedrali intelligi solet iuxta antiquum stylum Curia Romanæ. Ad probandũ verò, hanc illamve ecclesiam Cathedralẽ esse docet I. antiquissimus ritus celebrandi fe-

stum diem Dedicacionis 2. facultas exigendi decimas in territorio Civitatis soli Cathedrali competentes iuxta *c. Quonia & c. Cum contingat ubi Glo. & DD. de decimis. 3.* jus extrahendi defunctorum corpora ex alienis parochijs, eaque sepeliendi, quod ecclesiis omnibus prohibitum solis cathedralibus conceditur. 4. Sacramentorum omnium administratio *c. 3. & ult. de paroch.* Denique prærogativa præminentiarũ, ut v. g. in festo Corporis Christi ex eâ deducatur Venerabile Sacramentum cum processione, & reducat: Item ut in eâ Synodus colligatur & similia. *Mosconius l. 1. Par. 1. c. 15. Piafec. Par. 2. c. 3. n. 50. Barb. in c. Officium de off. Archid.*

III. Nemini qui Papa inferior sit, erigere vel instituere licet ecclesiam Cathedralẽ, Collegialem, vel parochialem. Ita communiter *DD. apud Barbosam de Canonicis c. 2.* Aliqui tamen nõ postremæ notæ interpretes episcopũ putant ex ecclesiâ parochiali posse Collegiatam facere *l. Quoniam de Vi. & hone. clericorum:* quanquam dici posset, id cum episcopus facit, auctoritate & voluntate summi pontificis facere. Cæterum in erectione novæ ecclesiæ cathedralis, aut Collegiatae consideranda sunt ista. Primò, ut locus, ubi constituenda est, habeat populum nobile, & numerosum, cui absque tali erectione non esset satis provisum. Secundò ut populus in moribus, & honestate præfulgeat. Tertio ut ibi sit copia Sacerdotũ, ne episcopalis sedes contemptui sit. Quarto, si rex infidelium quisquam Christiana sacra suscipiat cum populo suo, sufficiens causa est in Vrbe regiã vel Cathedralẽ ecclesiã vel etiam metropolitanam constituendi *c. episcopi D 80. c. Pracipimus c. Felix 16. q. 1. c. Ex parte de constit. & ibid. Interpretes. Imperator*

rator quoque erigere potest Metropolitanas, & Cathedrales civitates quoad privilegia secularia ac si ibi esset Archiepiscopus, vel episcopus. Sed quoad dignitates ecclesiasticas creationem episcopi, vel Archiepiscopi solus Papa efficere potest. *Glo. in c. 1. ne sede vacante &c. Quod translationem. Mosconius l. 1. Parte 1. c. 15. Innoc. in c. cum ecclesiarum. de offic. Ordin. Rebuffus in Praxi beneficior. pag. 228.*

IV. Ad eundem Papam spectat in actu erectionis vel institutionis Ecclesie Cathedralis, aut Collegiate Canonicos nominare, quia sine his ecclesia consistere non potest *Barb. l. cit. n. 21.* Requiritur autem, ut diximus, minimum trium personarum numerus, quamvis id raro permittendum, sed pro ecclesiarum utilitate & dignitate expediat plures associare: post erectionem episcopo licet novos creare, & addere Canonicos pro arbitrio, modo non desit congrua portio illis. *Glo. in Clem. 2. de decimis.* Non potest tamen episcopus etiam post erectionem creare Canonicum super numerarium ad futuram prebendam, ut censuit Congregatio Card. Idem Capitulo denegatum est *Nicol. Garz. de benefico. par. 6. c. 1. Zylius in analyt. enarr. l. 2. de concess. prebende. num. 2.*

V. Inter Canonicos a Papa & episcopo creatos differentia est in prioritate. Illi enim ceteris paribus preferendi sunt, ut sicuti auctoritate praeminet, ita etiam opera ipsius & Creaturae. Sic etiam Doctor a Papa creatus, vel a Principe praecedit alios in quibuscunque Collegiis creatos secundum *Rebuffum in tract. nominato q. 21. cui consonat. Steph. Gratianus disceptat. forensium c. 186. n. 75. Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. §. 3. Barb. ad c. Episcop. 7. dist. 17. Item ad c. hi qui. de prebend. & Digne. in 6. Limita nisi obstant Acade-*

miarum, seu Universitatum Statuta, privilegia & consuetudines, quibus non derogare censentur, qui eas confirmarunt.

VI. Quia Canonici in clero, ut primaria membra eminent, utpote in dignitate constituti. *Causam qua De of. & pot. Iud. deleg. ubi Barb. habitu distingui convenit.* Praeter lineum amiculum, quod Canonicis omnibus imo clericis commune, alicubi epomidem humeris gestabant ex pellibus confectam. Unde superpellicei nomine. Aliqui almutiam vocant, & brachio sinistro suspensum gerunt. *Aloys. Riccius in praxi for. par. 4. Res. 363. Barb. pag. 16. & collect. decis. Apostol. num. 88.*

Nota quod dicitur Canonicos in dignitate constitutos esse, sed dignitatem habere, improprie & largo modo accipiendum est, eo quod censeantur Consiliarii, & membra episcopi *Felinus in c. Pastoralis n. 12. de off. delegati Palaeus in Archiep. Bonon. p. 7. Piasecius Par. 2. c. 4. pag. 265 Azor II. l. 3. c. 11. q. 16.* Et hoc ipsum intelligitur non de actu, sed potentia: non de singulis generum, ut Dialectici loquuntur, sed generibus singulorum.

VII. Cum in locum defuncti Canonici alius eligitur, vel recipitur, pro tali actu non licet a novo Canonico quicquam accipere, ne Simonia committatur: si tamen statutum vel consuetudo est, ut esculenti aliquid detur, aut biretum, tenetur solvere. Neque recipientes peccant secundum *Felinum in c. Iacobus de Simonia. Moscon. l. 1. par. 1. c. 15. Barb. coll. decis. Apost. n. 88.* Unde sequitur, multo magis licitum, imo necessarium esse, dare ingressum, uti vocant, quamvis integri unius anni fructus essent. Nam quae huius generis sunt, longe alium, quam Simoniaca donaria finem respiciunt, & intendunt; puta, ecclesiarum conservationem, Capituli emolumentum, necessitatem, utilitatem, & similia.

Tolle

Tolle malitiam, & corrige Simoniam.

VIII. Si quo casu deficeret omnino ecclesia vel cathedralis vel Collegiata, quæcunque remanent, ad Papam devoluuntur. *Glo. in c. statutum 22. de elect. in 6. Mosconius l. 1. Parte 1. c. 16.* Papa enim non minus, quam Imperator Fiscum habet, *Bald. in c. 1. §. ad hac in tt. de pace iur. firm.* Et sicut Romana ecclesia ubique est, ita Fiscus ipsius. *Martin. de fisco, Q. 206. Abb. in c. Vergentis. de heret. Augustin. Berous Consil. 114.* Atq; eam ob causam Romana civitas jure Fisci caret. *Abb. in c. fin. n. 45. de foro compet.* Sed Camera Papæ fisci locum occupat. *Abb. in cit. c. Vergentis. de hereticis Piaser. Par. 1. c. 2. nu. 1. Antonius Peregr. de iure Fisci l. 1. pag. 20. & sequ.*

§. III.

De Canonicis supernumerariis.

I. IN quibusdam ecclesiis Collegiatis nec præbendarum, nec personarum distinctio, & certus numerus est ut in casu textus c. *Ex parte 10. de concessione præb.* In quibusdam est certus numerus Canonicorum, sed nullus numerus aut distinctio præbendarum ut c. *fin. §. si autem de concess. præb. in 6.* In quibusdam est certus numerus Canonicorum, & præbendarum, sed inter illas nulla divisio aut distinctio: imò bona sunt respectu Capituli communia, super quibus indistinctè & quasi in confuso institutus est numerus beneficiorum correspondens numero Canonicorum. In aliis denique non tantum præbendarum, & personarum certus numerus est, sed etiam ita distinctæ sunt præbendæ, ut singulis sua quota assignetur quemadmodum in Germania nostra passim cerni-

mus. Atque hic numerus non debet esse minor duodenario, siquidem ecclesiæ munia rite obeunda sint, & ecclesiæ dignitas conservanda. Et talis ecclesiæ vocari solet *Numerata.* *Mosconius l. 1. cap. 15. Barb. in c. ex parte de concess. præbenda. Layman. l. 4. tr. 2. c. 16. Azor. 11. l. 3. c. 11. Lopus alleg. 14. V. Quintæ Bald. Consil. 472. Tuschus V. Canon. concl. 32.*

II. Quia Canoniam & præbendam separabiles sunt, ita ut altera sine altera conferri queat, & vocem in Capitulo ac locum in choro absque ullo redditu proventu quis habeat c. *Eum cui. de præbend. & dignit. in 6.* fieri potest, ut absque præbenda & privilegiis aliqui admittantur, qui quod præfixum numerum superent, *Supernumerariis* appellantur. *Glo. & Abb. in c. Cum M Ferrariensis de Constit. Barb. in c. 4. sess. 24. Con. Tr.* Horum duæ sunt species, una juris, altera facti. Iuris est, quando Papa mandat Capitulo ut recipiat in Canonicum & fratrem N. illique conferant jus Canoniam. Facti, cum creat Canonicum aliquem supra numerum, & præcipit, ut sic creato assignetur locus, & præbenda. Vbi varietas esse potest, si vel ad omnia jura Canonicorum admittatur à Capitulo, vel ad aliqua tantum V. g. locum in choro & fructus non verò ad electiones & alia. *Abb. in c. Cum super de conc. præb. Laym. l. 4. tr. 2. cap. 16. Az. 11. l. 3. c. 21. Diaz. in Reg. 68. Barb. in c. Vacante de præb. & dignitat. Tuschus concl. 30.*

NOTA. Legatum à latere potestatem habere creandi Canonicum supernumerarium tradit *Petrus Gambarus l. 3. de off. leg. pag. 92.*

III. Dubium est, an qui Canoniam cum spe futuræ præbendæ obtinet, beneficium ecclesiasticum habeat? *Abb. in c. in nostra de refer. non habere putat, quia nondum habet*
ius